

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

PŘEHLED SZBP EU

Evropská unie a politika rozšíření

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Přehled SZBP

1. – 31. leden 2019

autor: Martin Kuta, Matej Vince

Obsah:

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ 4

Kosovo 4

Republika Severní
Makedonie 4

Setkání VP a bosensko-
hercegovinského
předsednictví 5

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU 7

Volby v Demokratické
republice Kongo 7

ESVČ k situaci ve
Venezuele 8

Neformální zasedání FAC
(obrana) 11

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Kuta, M., Vince, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP	První vydání edice: leden 2005
Datum: 1. – 31. leden 2019	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: SZBP; SBOP; ESVČ/EEAS; volby; referendum; ústava; změny; parlament; Venezuela; kandidátský; status; Bosna a Hercegovina; obrana; iniciativy	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studíí	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

OBSAH

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ.....	4
Kosovo _____	4
Republika Severní Makedonie _____	4
Setkání VP a bosensko-hercegovinského předsednictví _____	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	7
Volby v Demokratické republice Kongo _____	7
ESVČ k situaci ve Venezuele _____	8
Neformální zasedání FAC (obrana) _____	11

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

Kosovo

Popis problematiky

Vzájemné vztahy Kosova a Srbska se na konci loňského roku zhoršily. Dílem kvůli přijetí zákonů, které umožnily vznik kosovské armády a které se staly předmětem sporu obou stran, a dílem zavedením cel kosovskou stranou na srbské a bosensko-hercegovinské zboží.¹

I nadále ale normalizace vzájemných vztahů obou států zůstává klíčovým předpokladem pro pokračování procesu sblížení a přistupování do EU. Z toho důvodu je kladen důraz na dialog Srbsko-Kosovo.

V této souvislosti ustavilo kosovské Shromáždění v polovině prosince 2018 delegaci pro dialog.

Jednání v institucích EU

Dne 8. ledna se delegace pro dialog setkala s vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federicou Mogheriniovou.² Ta uvítala ustavení této delegace s odkazem na nutnost vlastního dialogu a ocenila odhodlání, které k němu kosovská strana tímto krokem demonstrovala. Setkání rovněž sloužilo k výměně názorů na dialog a regionální témata (zavedená cla).

Republika Severní Makedonie

Popis problematiky

V loňském roce byl zahájen proces změny oficiálního názvu státu související s urovnáním vztahů mezi Řeckem a Makedonií. Podle dohody z Prespa se makedonská strana zavázala ke změně ústavy a s tím souvisejícího názvu země na *Republika Severní Makedonie*. V říjnu 2018 byl za tímto účelem zahájen proces změny ústavy.³ Na začátku listopadu předložila vláda do parlamentu návrh čtyř změn ústavy, které se vedle názvu země dotýkají také oblasti územní celistvosti sousedních států a ujištění, že Makedonie nebude v budoucnu žádat žádné revize uspořádání v regionu, a záruky a pozitivní činnosti ve vztahu k makedonské diaspoře.⁴ Proces ústavních změn byl ukončen 11. ledna, kdy parlament dvoutřetinovou většinou (81 poslanců vládních sociálních demokratů a někteří poslanci opoziční) odsouhlasil všechny změny. Proti těmto změnám se opět vyslovila opoziční pravicová strana VMRO DPMNE; při hlasování opustila sál. Zástupci albánské

¹ Viz Přehled SZBP EU 12/2018, s. 4. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=154258>.

RUDIC, Filip, MORINA, Die. Thaci and Vucic Spar at UN Over Kosovo Army. Balkaninsight.com [online], 18 Dec 18 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/thaci-vucic-clash-at-un-over-kosovo-army-12-17-2018>.

² Federica Mogherini meets with the Delegation for Dialogue appointed by the Kosovo Assembly. EEAS.europa.eu [online], 08/01/2019 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/56256/federica-mogherini-meets-delegation-dialogue-appointed-kosovo-assembly_en.

³ Viz Přehled SZBP EU 10/2018, s. 5-6. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=152867>.

⁴ MARUSIC, Sinisa Jakov. Macedonia Govt Submits Constitutional Changes for 'Name' Deal. Balkaninsight.com [online], 02 Nov 18 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-government-submits-constitutional-amendments-11-02-2018>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

opoziční strany (Aliance pro Albánce BESA) podpořili změny pod podmínkou, že bude zachován multietnický charakter země. Vláda souhlasila s představením dalších návrhů zákonů, které by upravily povahu občanství.⁵ V druhé polovině ledna vyslovil řecký parlament souhlas s dohodou z Prespa. Tím by měl být pro Severní Makedonii odblokovaný proces vstupu do Severoatlantické aliance, stejně jako zahájení přístupových rozhovorů s EU.⁶

Jednání v institucích EU

K hlasování v makedonském parlamentu se vyjádřila také ESVČ. Ve společném prohlášení s komisařem pro rozšiřování a politiku sousedství Johannesem Hahnem bylo hlasování o ústavních změnách uvítáno. Otevřela se tím pro zemi možnost další integrace do evropských a severoatlantických struktur. EU je připravena poskytnout asistenci a další podporu všem stranám zapojeným do této dohody.⁷

Setkání VP a bosensko-hercegovinského předsednictví

Popis problematiky

Parlamentní volby a volby do prezidia země (kolektivní hlava státu), které proběhly v říjnu loňského roku,⁸ prozatím nevedly k vytvoření funkční vlády na všech úrovních vládnutí v Bosně a Hercegovině. V případě Federace Bosny a Hercegoviny nebyla do konce ledna letošního roku ustavena Sněmovna národů (druhá komora této územní entity). Bez sestavení této komory hrozilo Federaci neschválení rozpočtu a omezený provoz státních institucí.⁹ Právě neschopnost sestavit exekutivu na všech úrovních považuje EK za překážku pro udělení kandidátského statusu zemi.¹⁰

Jednání v institucích EU

Na konci ledna se v Bruselu sešla vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová s prezidentem Bosny a Hercegoviny (Milorad Dodik, Željko Komšić, Šefik Džaferović).¹¹ Ti jí ujistili o evropském směřování země. Vysoká představitelka zdůraznila

⁵ MARUSIC, Sinisa Jakov. Macedonia MPs Pass Amendments to Change Country's Name. Balkaninsight.com [online], 11 Jan 19 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/macedonia-parliament-backs-first-of-four-name-amendments-01-11-2019>.

⁶ MARUSIC, Sinisa Jakov. Greek MPs Approve Historic Macedonia 'Name' Agreement. Balkaninsight.com [online], 25 Jan 19 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/athens-approves-historic-macedonia-name-agreement-01-24-2019>.

⁷ HR/VP Federica Mogherini and Commissioner Johannes Hahn on the final Parliamentary vote in the former Yugoslav Republic of Macedonia on the constitutional changes for the implementation of the Prespa agreement. EEAS.europa.eu [online], 11/01/2019 [cit. 2019-01-27]. Dostupné z: <https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/56434/hrvp-federica-mogherini-and-commissioner-johannes-hahn-final-parliamentary-vote-former-en>.

⁸ Viz Přehled SZBP EU 10/2018, s. 4. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=152867>.

⁹ LAKIĆ, Mladen. Bosnia's Post-Election Deadlock Has No End in Sight. Balkaninsight.com [online], January 31, 2019 [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2019/01/31/bosnia-s-post-election-deadlock-has-no-end-in-sight-01-31-2019/>.

¹⁰ No EU candidate status for Bosnia and Herzegovina without government formation. Europeanwesternbalkans.com [online], 22.01.2019 [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: <https://europeanwesternbalkans.com/2019/01/22/no-eu-candidate-status-bosnia-herzegovina-without-government-formation/>.

¹¹ Federica Mogherini meets with the Presidency of Bosnia and Herzegovina. EEAS.europa.eu [online], 29/01/2019 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: <https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/57350/federica-mogherini-meets-presidency-bosnia-and-herzegovina-en>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

výhody, které toto směřování přinese obyvatelům, a vyzvala členy prezídia, aby zachovali jednotu za tímto účelem. Zúčastnění zástupci se s vysokou představitelkou shodli na nutnosti sestavit vládu, aby ta mohla zavádět nutná opatření. Vysoká představitelka zdůraznila oblasti, v nichž musí politická reprezentace dosáhnout pokroku s cílem pokročit v integraci země. Jedná se o:

- Vládu práva včetně volební reformy;
- Posilování nezávislosti soudnictví;
- Pokračování socio-ekonomických reforem.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

Volby v Demokratické republice Kongo

Popis problematiky

Dne 30. prosince se konaly dlouho očekávané prezidentské volby v Demokratické republice Kongo (DRK). Volby byly opakovaně odkládány již od roku 2016, kdy odstoupující prezident Joseph Kabila odmítl na konci svého druhého funkčního období opustit úřad, přičemž podle ústavy se o funkci prezidenta lze ucházet nejvíc dvakrát (čl. 70).¹² Naposledy byly volby, které se měly konat 23. prosince, odloženy kvůli požáru, který zničil 80 % hlasovacích strojů v hlavním městě Kinshasa. Kromě nedostatku počtu hlasovacích lístků bylo důvodem zpoždění také úmrtí více než 100 lidí při etnickém násilí na severozápadě země a vypuknutí epidemie na východě. Ačkoliv organizace voleb představovala obrovskou logistickou výzvu v násilné a nestabilní zemi, DRK odmítla mezinárodní pomoc.¹³

Hlavním favoritem voleb byl opoziční kandidát Martin Fayulu, kterému by podle průzkumu zveřejněného 29. prosince odevzdalo svůj hlas 48 % dotázaných. Na druhém místě tohoto průzkumu skončil Félix Tshisekedi s 24% podporou a 19 % by volilo provládního kandidáta Emmanuela Shadaryho. Na základě tohoto průzkumu bylo zřejmé, že pokud budou volby svobodné a spravedlivé, téměř jistě zvítězí opoziční kandidát.¹⁴ Ke spravedlivému průběhu voleb vyzvala také EU, která volby považuje za historický okamžik na cestě k demokratickému přechodu v duchu smíření a míru.¹⁵

Podle oficiálních volebních výsledků, které zveřejnila volební komise a které následně potvrdil také Ústavní soud, se vítězem voleb stal překvapivě Félix Tshisekedi s 38,5 % hlasů. Martin Fayulu, který skončil na druhém místě se ziskem 34,7 %, napadl výsledky voleb a požadoval ruční přepočítání, což však Ústavní soud odmítl.¹⁶ Provládní kandidát Emmanuel Shadary získal 23,8 %, přičemž volební účast činila 47,6 %.

¹² The Constitution of the Democratic republic of Congo. [online], [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://constitutionnet.org/sites/default/files/DRC%20-%20Congo%20Constitution.pdf>.

¹³ DR Congo presidential election postponed for a week. Europa.eu [online], 20/12/2018 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/20/drc-presidential-election-postponed-for-at-least-a-week-congo>.

¹⁴ New CRG-BERCI-IPSOS Poll: An Anxious Electorate Demands Change. Congoresearchgroup.org [online], 29/12/2018 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <http://congoresearchgroup.org/new-crg-berci-ipsos-poll-an-anxious-electorate-demands-change/>.

¹⁵ Statement by the Spokesperson on the electoral proces in the Democratic Republic of the Congo. Eeas.europa.eu [online], 04/01/2018 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/56376/statement-spokesperson-electoral-process-democratic-republic-congo_en.

¹⁶ Congo Court Affirms Results of Contested Presidential Election. Nytimes.com [online], 19/01/2018 [cit. 2019-01-24]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/01/19/world/africa/congo-election-results.html>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Oficiální výsledky voleb vyvolaly rozsáhlé pochybnosti o jejich důvěryhodnosti. Podle analýzy Financial Times¹⁷ nebo analytické platformy African Arguments¹⁸ byl jasným vítězem prezidentských voleb Martin Fayulu.

Jednání v institucích EU

Africká unie (AU) na základě těchto pochybností vyzvala konžskou volební komisi, aby pozastavila svá prohlášení o výsledcích.¹⁹ EU se připojila k výzvě pozorovatelské mise Africké unie a předsedy Komise AU, aby volební komise v Kongu zajistila, že oficiální výsledky budou odrážet skutečnou volbu konžského lidu. EU také zdůraznila, že jakákoliv výzva k výsledkům voleb musí být dosažena v míru, prostřednictvím politického dialogu mezi všemi zúčastněnými stranami, aby se umožnilo dokončení demokratického procesu.²⁰

ESVČ k situaci ve Venezuele

Popis problematiky

Dne 21. května 2018 se konaly prezidentské volby ve Venezuele, ve kterých opětovně zvítězil Nicolás Maduro se ziskem 67,7 % hlasů při 46,1% volební účasti. Opozice volby bojkotovala a označila je za nelegitimní, nicméně prezident Maduro ve svém projevu po znovuzvolení vyzdvihl „*bezúhonný volební proces*“. Skupina Lima (*Grupo de Lima*), jejímiž členy jsou jihoamerické státy a která vznikla za účelem vytvoření mírového východiska pro krizi ve Venezuele, bezprostředně po volbách deklarovala, že neuznává legitimitu prezidentských voleb. Sebastian Piñera uvedl, že venezuelské volby „*nejsou legitimní a nepředstavují svobodnou a suverénní vůli venezuelského lidu*“.²¹ Americký prezident Donald Trump vydal v reakci na volby exekutivní příkaz, který omezil možnost Venezuely zpeněžit státní majetek ve Spojených státech a umožňovat tím státní dluh, čím došlo k rozšíření proti-venezuelských sankcí.²² EU ve svém prohlášení uvedla, že „*[prezidentské] volby [2018] probíhaly bez dodržování minimálních mezinárodních standardů, respektování politického pluralismu, demokracie, transparentnosti a právního státu*“.²³

¹⁷ Congo voting data reveal huge fraud in poll to replace Kabila. Ft.com [online], 15/01/2019 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/2b97f6e6-189d-11e9-b93e-f4351a53f1c3>.

¹⁸ Congo 2018 elections: An analysis of implausible results. Africanarguments.org [online], 10/01/2019 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: <https://africanarguments.org/2019/01/10/drc-election-results-analysis-implausible/>.

¹⁹ The African Union called on Congo to suspend its election's results. That's unprecedented. Washingtonpost.com [online], 21/01/2019 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2019/01/21/the-african-union-called-on-congo-to-suspend-its-elections-results-thats-unprecedented/?utm_term=.3da41548b5ae.

²⁰ Statement by the Spokesperson on the situation in the Democratic Republic of the Congo. Eeas.europa.eu [online], 11/01/2018 [cit. 2019-01-25]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/56474/statement-spokesperson-situation-democratic-republic-congo_en.

²¹ Venezuela elections: Maduro wins second term. Theguardian.com [online], 21/05/2018 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/may/21/venezuela-elections-nicolas-maduro-wins-second-term>.

²² Re-elected, Venezuela's Maduro faces global criticism, U.S. sanctions. Reuters.com [online], 21/05/2018 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-venezuela-election-reaction/re-elected-venezuelas-maduro-faces-global-criticism-us-sanctions-idUSKCN1IM0CT>.

²³ Declaration by the High Representative on behalf of the EU on the presidential and regional elections in Venezuela. Consilium.europa.eu [online], 22/05/2018 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/05/22/declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-presidential-and-regional-elections-in-venezuela/>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Mezinárodní izolace vyvrcholila 7. ledna 2019, kdy prezident Maduro složil slib před Ústavním soudem a oficiálně začal své druhé volební období v úřadu. Inaugurace se zúčastnili prezidenti Bolívie, Kuby, Salvadoru a Nikaragui a představitelé Číny, Mexika a Turecka.

Jednání v institucích EU ke Madurově složení prezidentského slibu

Uznat legitimitu mandátu Madura nadále odmítla EU, Spojené státy a členové skupiny Lima.²⁴ EU vyjádřila lítost, že její výzva k novým prezidentským volbám v souladu s mezinárodně uznávanými demokratickými standardy a venezuelským ústavním pořádkem byla ignorována a vyzvala prezidenta Madura, aby uznal a respektoval úlohu a nezávislost Národního shromáždění jako demokraticky zvolené instituce, propustil všechny politické vězně, prosazoval právní stát, lidská práva a základní svobody a řešil naléhavé potřeby obyvatelstva.²⁵

Nástup prezidenta Juana Guaidóa

Dne 11. ledna 2019 vyhlásil představitel opozice Juan Guaidó, který zastává post předsedy Národního shromáždění, že je připraven využít ústavní právo k převzetí moci, protože Maduro nebyl zvolen ve svobodných a demokratických volbách, a tudíž není ve svém úřadu legitimně. Guaidó prezidentský slib složil 23. ledna ve svém projevu před protestujícím davem a vyhlásil se za dočasného prezidenta. Téměř okamžitě byl Spojenými státy uznán jako legitimní prezident Venezuely.²⁶ K USA se následně přidala Kanada a všechny státy skupiny Lima.²⁷

Reakce evropských států a institucí EU na prezidenta Guaidóa

Evropské státy (Spojené království, Francie, Německo, Španělsko) dne 26. ledna vyzvaly Madura, aby do 8 dnů vyhlásil nové svobodné, transparentní a demokratické volby.²⁸ Venezuelský prezident ve své reakci odmítl evropské ultimátum.²⁹ Následně dne 31. ledna 2019 přijal EP rezoluci, která uznala Juana Guaidóa legitimním dočasným prezidentem Venezuely v souladu s venezuelskou ústavou. Usnesení bylo přijato 439 hlasy, proti bylo 104 poslanců a 88 se zdrželo.³⁰

²⁴ Venezuela Is in Crisis. So How Did Maduro Secure a Second Term? Nytimes.com [online], 10/01/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/01/10/world/americas/venezuela-maduro-inauguration.html>.

²⁵ Declaration by the High Representative on behalf of the EU on the new mandate of President Maduro. Consilium.europa.eu [online], 10/01/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/01/10/declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-new-mandate-of-president-maduro/>.

²⁶ Venezuela's Guaido declared himself President with US support Edition.cnn.com [online], 23/01/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2019/01/23/politics/trump-juan-guaido-venezuela/index.html>.

²⁷ Lima Group embraces Venezuelan opposition leader Guaido, calls on military to quit Maduro. Cbc.ca [online], 04/02/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.cbc.ca/news/politics/lima-group-declaration-venezuela-1.5005559>.

²⁸ Venezuela crisis: UK, France, Germany and Spain demand Maduro calls election within eight days. Independent.co.uk [online], 26/01/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z:

<https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/venezuela-crisis-uk-guaido-maduro-president-jeremy-hunt-election-spain-france-germany-a8748021.html>.

²⁹ Venezuela's Maduro rejects European ultimatum on elections. France24.com [online], 03/02/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/20190203-france-europe-venezuela-maduro-ultimatum-ends-tonight-eu-usa-trump>.

³⁰ Venezuela: Parliament recognises Guaidó, urges EU to follow suit. Europarl.europa.eu [online], 31/01/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20190125IPR24303/venezuela-parliament-recognises-guaido-urges-eu-to-follow-suit>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Posouzení otázky, zda uznat nebo neuznat Guaidóa za dočasného prezidenta Venezuely zůstává v kompetenci členských států. K 1. únoru 2019 pak Guaidóa **za legitimního prezidenta uznaly** z evropských zemí Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Spojené království, Španělsko, Švédsko.³¹

Podporu prezidentovi Madurovi vyslovilo pouze Řecko, které ho označilo za legitimního prezidenta.³² Proti přijetí společného stanoviska EU se pak postavila Itálie s odvoláváním se na princip nezasahování do vnitřních záležitostí cizích států.³³ K Itálii se následně přidala také Slovenská republika, která zaujala vůči událostem ve Venezuele neutrální postoj.³⁴ EU se tedy nepodařilo zformulovat jednotné stanovisko v otázce uznání Juana Guaidá za legitimního dočasného prezidenta Venezuely, nicméně postoj vůči legitimitě venezuelských prezidentských voleb zůstává jednotný, a tedy EU jejich výsledek odmítá uznat.

Mezinárodní kontaktní skupina k Venezuele

Dne 7. února se sešla mezinárodní kontaktní skupina k Venezuele.³⁵ Kontaktní skupinu tvoří EU, Francie, Německo, Itálie, Nizozemsko, Portugalsko, Španělsko, Švédsko, Spojené království, Kostarika, Ekvádor a Uruguay. Vytvoření kontaktní skupiny iniciovala EU ve spolupráci s latinskoamerickými zeměmi v regionu na konci ledna.³⁶ Kontaktní skupina má vlastní statut, s rozvržením práce, mandátem a pracovními nástroji a postupy, včetně definice členství.³⁷

Jejím cílem je vytvoření mezinárodního tlaku na mírové, politické a demokratické řešení situace v zemi. Tento proces zahrnuje uspořádání transparentních a důvěryhodných voleb dle venezuelské ústavy. Kontaktní skupina má rovněž podporovat společné a sdílené porozumění krizi a vytvoření společného postoje k jejímu řešení. To spočívá v důsledném dodržování dělby moci, ústavní odpovědnosti jednotlivých institucí. Klíčovou roli v systému i kvůli své legitimitě hraje Národní shromáždění.

³¹ EU leaders recognise Guaido in Venezuela. Euractiv.com [online], 04/02/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/eu-leaders-recognise-guaido-in-venezuela/>.

³² Venezuela's Guaido expresses concern over Greek position. Ekathimerini.com [online], 28/01/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <http://www.ekathimerini.com/237112/article/ekathimerini/news/venezuelas-guaido-expresses-concern-over-greek-position>.

³³ Venezuela crisis: Italy VETOES EU joint statement backing Guaido branding it 'MEDDLING'. Express.co.uk [online], 04/02/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://www.express.co.uk/news/world/1082305/venezuela-crisis-president-nicolas-maduro-juan-guaido-italy-latest-statement>.

³⁴ Slovensko sa priklonilo k Taliansku a odmietlo uznať venezuelského opozičného lídra. Euractiv.sk [online], 07/02/2019 [cit. 2019-02-06]. Dostupné z: <https://euractiv.sk/section/vonkajsie-vztahy/news/slovensko-sa-priklonilo-k-taliansku-a-odmietlo-uznat-venezuelskeho-opozicneho-lidra/>.

³⁵ International Contact Group – Meeting 7 February. EEAS.europa.eu [online], 7 February 2019, Montevideo, Uruguay [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/57788/international-contact-group-%E2%80%93-meeting-7-february_en.

³⁶ Joint Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini and the President of the Oriental Republic of Uruguay, Tabaré Vázquez, on the inaugural meeting of the International Contact Group on Venezuela in Montevideo on 7 February 2019. EEAS.europa.eu [online], 03/02/2019 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/57558/joint-statement-high-representativevice-president-federica-mogherini-and-president-oriental_en.

³⁷ International Contact Group on Venezuela - Terms of Reference. Consilium.europa.eu [online], 31 January 2019 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/38043/st05958-en19-icg-terms-of-reference.pdf>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Na prvním setkání skupiny bylo předmětem jednání, jak napomocť při urychleném konání prezidentských voleb. V tomto ohledu chce kontaktní skupina spolupracovat s regionálními a mezinárodními partnery na následujících bodech

- zajistit důvěryhodný volební proces v nejbližším možném termínu,
- zajistit doručení humanitární pomoci.

Humanitární pomoc by měla být doručena prostřednictvím činnosti zvláštního zmocněnce Úřadu vysokého představitele OSN pro uprchlíky (UNHCR) a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) Eduardo Steinem, který v oblasti působí. Kontaktní skupina také zamýšlí vyslat do země technickou misi, která zajistí naplnění dvou cílů.

Další zasedání, hodnotící dosažený pokrok, proběhne na ministerské úrovni v březnu.

Neformální zasedání FAC (obrana)

Jednání v institucích EU

V druhé polovině ledna se v Bukurešti uskutečnilo neformální zasedání Rady pro zahraniční věci ve formátu ministrů obrany.³⁸ Předmětem jednání, z něhož nevzešlo žádné oficiální stanovisko, byly možnosti dalšího vývoji v oblasti obrany členských států a jejich spolupráce na unijní úrovni s tímto cílem. Ministři se shodli na nutnosti konsolidovat současný vývoj s ohledem na stálou strukturovanou spolupráci (*permanent structured cooperation*, PESCO). V rámci PESCO došlo na podzim loňského roku ke spuštění dalších projektů.³⁹ Vysoká představitelka v této souvislosti zmínila nutnost lepšího propojení činnosti v oblasti těchto projektů s dalšími iniciativami, které EU vykonává (například možnost financování vědecko-výzkumných aktivit v oblasti obrany ze zdrojů Evropského obranného fondu, EDF). Ministři také diskutovali potřebu zavést do národních postupů obranného plánování propojení na iniciativy spojené s posilováním evropského obranného rámce. Vysoká představitelka bude z titulu své funkce o pokračování těchto iniciativ a zavádění dohodnutých opatření informovat Radu v létě letošního roku.

Jedním z bodů Meziparlamentní konference k SZBP/SBOP, která proběhne na začátku března v Bukurešti v rámci parlamentní dimenze rumunského předsednictví Radě EU, je i diskuze o iniciativách koordinované roční revize pokroku členských států v oblasti obrany (CARD), PESCO a EDF.⁴⁰

Vysoká představitelka dále vyzvala ministry členských států, aby pracovali na dohodě umožňující pokračování vojenské námořní operace SBOP *Operation EUNAVFOR MED Sophia*, která operuje ve Středozemním moři a jejímž cílem je zpřetrhání vazeb obchodníků s lidmi.

³⁸ Remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini at the press conference following the informal meeting of the EU Defence Ministers. EEAS.europa.eu [online], 31/01/2019 [cit. 2019-02-18]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/57452/remarks-high-representativevice-president-federica-mogherini-press-conference-following_en.

³⁹ Přehled SZBP EU 11/2018, s. 13–14. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁴⁰ Viz například Draft Agenda Inter-Parliamentary Conference for the CFSP/CSDP, Bucharest, 7 – 8 March 2019. Dostupné z: http://www.parl2019ro.eu/eu/HTP_BLOB?id=3898&tip=pdf&blb=3.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz